

Sygn. VUa 30/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Mastalerz (spr.)

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska

SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku T. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o odszkodowanie z tytułu wypadku

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Rejonowego IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w

z dnia 31 maja 2017r. sygn. IV U 27/17

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt V Ua 30/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 stycznia 2017 roku, sygn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił T. M. (1) prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z protokołu wypadkowego wynika, że wnioskodawca w dniu 23 marca 2016 roku przenoślił wraz z czterema innymi pracownikami blachę o wymiarach 2x1m i ciężarze około 240kg. Wnioskodawca poczuł silny ból w kręgosłupie. Zakład pracy w protokole podał, że skutkiem wypadku była rwa kulszowa w przebiegu przepukliny jądra miazdżystego L4-L5 lewoboczna oraz przepuklina jądra miazdżystego L5-S1 prawoboczna. ZUS podał, że zdarzenie to nie jest wypadkiem przy pracy, ponieważ brak jest jakichkolwiek zapisów informujących o urazie w pracy i to zarówno w poradzie lekarskiej w dniach 23 i 24 marca 2016 roku, jak i w historii leczenia szpitalnego od dnia 30 marca 2016 roku. Zapisy w dokumentacji świadczą w ocenie organu rentowego o wcześniejszym wystąpieniu dolegliwości.

Odwołanie od wyżej wymienionej decyzji wniósł T. M. (1), podnosząc, że uległ wypadkowi i nie jest to wynik schorzenia samoistnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie.

Kolejną decyzją z dnia 16 stycznia 2017 roku, sygn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił T. M. (1) prawa do zasiłku chorobowego z funduszu wypadkowego w wysokości 100% podstawy wymiaru za okres niezdolności do pracy z powodu choroby od dnia 30 marca 2016 roku do dnia 27 września 2016 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w postępowaniu ustalono, że zdarzenie z dnia 23 marca 2016 roku nie wypełnia definicji wypadku przy pracy, a wobec powyższego wnioskodawca nie ma prawa do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego.

Od ww. decyzji odwołał się T. M. (1) podnosząc, że po wypadku miał operację i prowadzący lekarz stwierdził, że to wynik urazu przy dźwiganiu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie. Jednocześnie ZUS domagał się łącznego rozpoznania spraw z odwołań T. M. (1) od ww. decyzji.

Postanowieniem z dnia 22 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim połączył sprawy z ww. odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2017 roku, sygn. akt IV U 27/17 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że uznał, że T. M. (1) uległ w dniu 23 marca 2016 roku wypadkowi przy pracy oraz przyznał T. M. (1) prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego w wysokości 100 % (stu procent) podstawy wymiaru za okres od 30 marca 2016 roku do 27 września 2016 roku.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

T. M. (1) był zatrudniony w firmie (...) w Ż. na stanowisku ślusarza-spawacza. W dniu 23 marca 2016 roku wnioskodawca wraz z czterema innymi pracownikami przerosił blachę o wadze ok.240kg i wymiarach 2x1m. Przenosili ją na odległość ok. 15 metrów. W pewnym momencie T. M. poczuł silny ból w kręgosłupie, przerwał czynność i nie mógł kontynuować pracy w tym dniu.

T. M. (1) był u lekarzy po poradę w tym dniu i dnia następnego. W kwietniu 2016r. został poddany operacji usunięcia dysku L4-L5.

Wykonywanie przez wnioskodawcę pracy polegającej na dźwiganiu ciężkiej blachy doprowadziło do zaostrzenia choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa. Dźwiganie ciężkiej blachy o dużych rozmiarach spowodowało znaczne przeciążenie kręgosłupa.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy ustalił na podstawie opinii biegłej sądowej z zakresu neurologii A. P.. Sąd I instancji dał wiarę twierdzeniom wnioskodawcy, co do wykonywanej pracy i przebiegu zdarzenia w dniu 23 marca 2016 roku. Sąd Rejonowy podkreślił, że T. M. zarówno w toku procesu, jak i w toku prowadzenia postępowania przez służby bhp przedstawia jedną wersję przebiegu zdarzenia.

Sam fakt braku jednoznacznych wpisów w dokumentacji medycznej nie może w ocenie Sądu Rejonowego stanowić podstawy do uznania twierdzeń wnioskodawcy za nieprawdziwe. Wedle Sądu I instancji należy wziąć pod uwagę i to, że wnioskodawca od dłuższego czasu leczy się na zwyrodnienie kręgosłupa.

Kontynuując swój wywód, Sąd Rejonowy powołał się na opinię biegłej sądowej z zakresu neurologii, która stwierdziła, że praca w dniu 23 marca 2016 roku nasiliła chorobę zwyrodnieniową wnioskodawcy. Sąd I instancji uznał, że opinia ta jest prawidłowa, biegła dokonała analizy dokumentacji medycznej, wykonała też badania opiniowanego. Stan zdrowia wnioskodawcy sprzed wypadku nie jest zaś wedle Sądu Rejonowego sporny, T. M. cierpiał na chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa. Za udowodniony Sąd I instancji uznał przebieg zdarzenia z dnia 23 marca 2016 roku. Wnioski z opinii biegłej są w ocenie Sądu Rejonowego właściwymi, ponieważ biegła zanalizowała stan zdrowia wnioskodawcy i zasadnie

wedle Sądu I instancji przyjęła, że ciężka praca fizyczna w dniu 23 marca 2016 roku była przyczyną wystąpienia przepukliny jądra miazdżystego.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał odwołania za uzasadnione.

Na wstępie Sąd I instancji stwierdził, że definicja wypadku przy pracy jest zawarta w art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2015r., poz. 1242, ze zm.) i jest nim zdarzenie nagłe, wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć.

Okolicznością bezsporną w ocenie Sądu Rejonowego jest to, że chorobę zwyrodnieniową należy traktować jako czynnik wewnętrzny, istniejący w organizmie wnioskodawcy, przepuklina jądra miazdżystego jest jednym ze stadiów tej choroby.

Jednakże wystąpienie przepukliny jądra miazdżystego może być w ocenie Sądu I instancji zarówno skutkiem rozwoju choroby zwyrodnieniowej, jak i skutkiem działania czynników zewnętrznych. Zdaniem Sądu I instancji przyczyną wystąpienia pjm w przypadku T. M. (1) były czynniki zewnętrzne, a to ciężka praca fizyczna i jednorazowy wysiłek. W związku z powyższym Sąd Rejonowy przyjął, że do wypadku doszło wskutek działania czynników zewnętrznych, niewystępujących w organizmie.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że ww. zdarzenie spełnia wszelkie przesłanki konieczne dla uznania go za wypadek przy pracy.

Dlatego też decyzja ZUS odmawiająca wnioskodawcy odszkodowania z uwagi na nieuznanie zdarzenia z dnia 23 marca 2016 roku za wypadek przy pracy jest sprzeczna z art. 3 ustawy wypadkowej. Należało ją zmienić i uznać, że w dniu 23 marca 2016 roku T. M. (1) uległ wypadkowi przy pracy.

W konsekwencji wedle Sądu Rejonowego wnioskodawca ma prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego (art. 6 ust.1 pkt 1 i art.9 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych).

Z tych wszystkich względów Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 30 marca 2016 roku do dnia 27 września 2016 roku z ubezpieczenia wypadkowego.

Apelację od ww. wyroku wniosł organ rentowy, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu:

1. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku, to jest:

- art. 477¹⁴ §2 k.p.c., poprzez niewydanie rozstrzygnięcia w sprawie z odwołania wnioskodawcy po decyzji z dnia 2 stycznia 2017 roku odmawiającej prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 23 marca 2016 roku i pomimo jej formalnej zmiany, brak orzeczenia o prawie do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, podczas gdy przedmiotem rozpoznania przez Sąd Rejonowy było także odwołanie od decyzji z dnia 2 stycznia 2017 roku odmawiającej prawa do jednorazowego odszkodowania,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną i dowolną, sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego, ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i bezzasadne przyjęcie, że zdarzenie z dnia 23 marca 2016r., jakiemu uległ wnioskodawca, było wypadkiem przy pracy i zostało spowodowane przyczyną zewnętrzną, niewystępującą w organizmie, tj. ciężką pracą fizyczną, jednorazowym wysiłkiem, podczas gdy brak jest dowodów świadczących o tym, iż wnioskodawca doznał w dniu 23 marca 2016 roku urazu w pracy (brak zapisów w dokumentacji medycznej o urazie lub zaostrzeniu dolegliwości), zaś z zapisów w dokumentacji medycznej wynika wcześniejsze (sprzed kilku miesięcy przed spornym zdarzeniem) występowanie dolegliwości u wnioskodawcy - schorzenie samoistne,

- art. 6 k.c., poprzez uznanie, że wnioskodawca sprostą obowiązkowi udowodnienia, że w dniu 23 marca 2016 roku uległ wypadkowi przy pracy, podczas gdy poza twierdzeniami wnioskodawcy w sprawie brak jest jakichkolwiek dowodów na tę okoliczność;

2. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 22 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2015r., poz. 1242, ze zm.), przez ich niezastosowanie i uznanie, że wnioskodawca uległ w dniu 23 marca 2016r. wypadkowi przy pracy i ma prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego, podczas gdy wnioskodawca nie ma prawa do świadczeń (zasiłku chorobowego oraz jednorazowego odszkodowania) z tytułu wypadku przy pracy, bowiem protokół nr (...) ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 23.11.2016r. zawiera stwierdzenia bezpodstawne, z uwagi na to, iż zdarzenie z dnia 23.03.2016r.. któremu uległ wnioskodawca nie jest wypadkiem przy pracy, ponieważ nie spowodowało urazu, nie zostało wywołane przyczyną zewnętrzną, jak również nie było zdarzeniem nagłym,

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę wyroku Sądu Rejonowego i oddalenie odwołań, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację T. M. (1) wniósł o jej oddalenie.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 28 listopada 2017 roku strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna i jako taka skutkuje koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania .

Na wstępie należy zwrócić uwagę , iż sporne decyzje organu rentowego - tj. decyzja z dnia 2. 01. 2017 r. odmawiająca jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy jak też decyzja z dnia 16.01.2017 r odmawiająca wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego w wysokości 100 % podstawy wymiaru za okres niezdolności do pracy z powodu choroby od 30.03.2016 r. do 27.09. 2016 r – w uzasadnieniu zawierały stwierdzenia o nie uznaniu przez ZUS zdarzenia z dnia 23 marca 2016 r . za wypadek przy pracy . Stanowisko to organ rentowy podtrzymał w odpowiedzi na odwołania, powołując każdorazowo przepis art. 22 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015r. poz. 1242 ze zm.). Art. 22 ust. 1 w/ w ustawy stanowi, iż Zakład odmawia przyznania świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego w przypadku:

- 1) nieprzedstawienia protokołu powypadkowego lub karty wypadku;
- 2) nieuznania w protokole powypadkowym lub karcie wypadku zdarzenia za wypadek przy pracy w rozumieniu ustawy;
- 3) gdy protokół powypadkowy lub karta wypadku zawierają stwierdzenia bezpodstawne.

W toku postępowania Sąd Rejonowy dysponował wprawdzie protokołem ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z dnia 23.11.2016 r., jednakże wobec jednoznacznego stanowiska organu kwestionującego ustalenia zespołu powypadkowego (do czego jest uprawniony) , w szczególności co do wystąpienia u wnioskodawcy urazu, powinnością Sądu I instancji było rozstrzygnięcie sporu w zakresie przesłanki warunkującej wypłatę świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego tj. uznania zdarzenia z dnia 23.03.2016 r. za wypadek przy pracy zgodnie z definicją zawartą w treści art. 3 ustawy wypadkowej a tym samym wystąpienia bądź braku przesłanek wyłączających korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego wymienionych w art. 22 ust 1 pkt 3 ww. ustawy.

W skazaniu należy, iż ZUS nie uznając zdarzenia z dnia 23.03.2016 r. za wypadek przy pracy powoływał się na brak w sprawie dowodów świadczących o tym , iż wnioskodawca w tym dniu doznał urazu w pracy . Organ podkreślał, iż w

dokumentacji medycznej brak jest zapisów o doznanym urazie lub zaostrzeniu dolegliwości w tym dniu. Zwracał przy tym uwagę, iż protokół powypadkowy sporządzony został dopiero po 8 miesiącach od zdarzenia.

Wobec wydania przez ZUS decyzji odmownych w zakresie przyznania dochodzonych świadczeń związanych z wypadkiem przy pracy wnioskodawca miał możliwość wykazania przed sądem, że takiemu wypadkowi w rzeczywistości uległ doznając urazu. Sąd jednak nie przeprowadził w zasadzie co do tych spornych kwestii postępowania dowodowego, poprzestając na oświadczeniach wnioskodawcy, które z istoty swej nie stanowią dowodu.

Z protokołów rozprawy nie wynika ponadto by Sąd pouczył wnioskodawcę działającego bez profesjonalnego pełnomocnika o treści w skazanych w art. 210 2 k.p.c. przepisów, które z pewnością przy właściwym ich zrozumieniu, skłoniłyby go do wskazania dowodów dla potwierdzenia własnej wersji zdarzenia z dnia 23.03.2016r. (chociażby z zeznań osób z którymi, jak twierdzi, przenosił blachę o znacznym ciężarze).

Dodać należy, iż opinia biegłego nie może zstępować Sądu, w zakresie obowiązku dokonania ustaleń faktycznych. Ma ona bowiem na celu ułatwienie sądowi ocenę zebranego materiału, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Nie może ona być natomiast sama jako taka źródłem materiału faktycznego sprawy ani tym bardziej stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem sporu. Nie mogą być uznane za dowód w sprawie wypowiedzi biegłego wykraczające zarówno poza zakres udzielonego mu przez sąd zlecenia, jak i poza ustawowo określone jego zadania. Sąd nie jest więc związany opinią biegłego w zakresie jego wypowiedzi odnośnie do zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji sądu kwestii ustalenia i oceny faktów oraz sposobu rozstrzygnięcia sprawy (wyr. SN z 6.2.2003 r., IV CKN 1763/00, Legalis).

Brak ustalenia przez Sąd I instancji istotnych okoliczności mających wpływ na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, uniemożliwia kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku. Koniecznym zatem będzie ponowne przeprowadzenie w zasadzie całości postępowania. Jego celem będzie ustalenie ww. spornych okoliczności dotyczących zdarzenia z 23.03.2016 r. r. oraz przesądzenie, czy był to wypadek przy pracy w rozumieniu art. 3 powołanej wyżej ustawy. Koniecznym będzie przeprowadzenie dowodów zaoferowanych przez strony bądź na wypadek nie złożenia wniosków dowodowych, rozważenie ich przeprowadzenie przez Sąd z urzędu. Stosownie bowiem do treści art. 232 k.p.c. sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę. Korzystając z uprawnienia przeprowadzenia dowodu z urzędu sąd kieruje się własnym rozeznaniem i oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia. Działając w ramach przysługującego mu uprawnienia pozwalającego na podjęcie inicjatywy z urzędu w celu prawidłowego wyjaśnienia sprawy sąd realizuje cel wydania wyroku zgodnego z rzeczywistym stanem rzeczy (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 22-11-2016 r. I ACa 1151/15 Legalis).

Przy ocenie, czy w wyniku zdarzenia z dnia 23.03.2016 r. wnioskodawca doznał urazu spowodowanego przyczyną zewnętrzną Sąd winien mieć na uwadze, iż ustawa nie definiuje pojęcia „przyczyny zewnętrznej” wypadku przy pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednak m.in., iż przyczyną zewnętrzną wypadku może być każdy czynnik zewnętrzny, który jest zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki, w tym także pogorszyć stan zdrowia pracownika dotkniętego już schorzeniem samoistnym (vide Uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 roku, III PO 15/62, LEX nr 106030). Zewnętrzna przyczyna zdarzenia nie może pochodzić z organizmu pracownika dotkniętego zdarzeniem i musi być źródłem urazu lub śmierci. Nie musi być to wyłącznie jedna przyczyna, lecz również mogą to być przyczyny złożone, a więc zawierające połączenie czynnika zewnętrznego z czynnikami istniejącymi już w organizmie pracownika. Ponadto sama praca nie może stanowić zewnętrznej przyczyny w rozumieniu definicji wypadku przy pracy. Może nią być dopiero określona nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 r., I PK 185/13, LEX nr 1646046). y)

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd orzeknie co do zasadności odwołania wnioskodawcy od dwóch decyzji ZUS, bowiem jak słusznie zarzucono w apelacji, w zaskarżonym wyroku Sąd Rejonowy nie rozstrzygnął w przedmiocie odwołania od decyzji z dnia 2.01.2017 r. odmawiającej prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, pomimo jej formalnej zmiany.

Z przyczyn wyżej wskazanych Sąd Okręgowy , na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.